

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2832.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Strah pred konkurenco slo- venskih obrtnikov.

Znano je, da je beograjska občina svoje dni sklenila posebno trošarino na obrtniške izdelke iz Slovenije, ker so se beograjski obrtniki ustrašili pred slovensko konkurenco.

Sedaj se je polotil ta strah še hrvatskih in vojvodinskih obrtnikov. Kakor poroča »Jug. Lloyd« so se pred kratkim vršili v Zagrebu shodi obrtnikov, ki so zahtevali, da sklene mestna občina posebno takso na obrtniške izdelke, ki pridejo iz tujine, pa tudi na one, ki pridejo iz Slovenije. Na teh shodih se je ostro govorilo proti slovenskim obrtnikom, ker da preveč konkurirajo z zagrebškimi. Nadalje se poroča, da pripravljajo tudi obrtniki in podjetniki iz Sente, Bečeja, Subotice in Novega Sada veliko konferenco, na kateri nameravajo protestirati proti slovenski konkurenci. Zlasti vojvodinski industrijalci ter hmeljarji so nezadovoljni proti nekaterim odredbam, ki da so jih slovenski ministri in slovenski visoki uradniki povzročili v korist slovenskega obrta. Vojvodinci pravijo, da je postala Vojvodina že čisto »Absatzgebiet« za slovensko industrijo in obrt. Pred dvema letoma da je bila izvršena ataka na vojvodinsko mlinsko industrijo, sedaj pa je izvršena ataka na kemično in lesno industrijo. Te atake da gredo tako daleč, da se upro-pašča stara vojvodinska industrija in si-cer ne samo na korist Slovencev (ke-mična in lesna industrija), temveč tudi na korist Italijanov (modra galica) in Madjarov (hmelj).

Kakor se iz vsega tega vidi, je strah pred konkurenco slovenskega obrtnika in industrijalca vedno večji. Nič ne bi rekli, če bi bil ta strah vsaj malo upravičen, toda propad vsega gospodarstva Jugoslavije mora nastati, če bi država dopustila, da se konkurenca neha. In konkurenca se mora nehati, če bo že vsak kraj v državi smel dvigati posebno zaščitno carino. Podjetnik, ki je sposoben, se prav nič ne boji konkurence, ker je nasprotno ta njegova najmočnejša zaveznica, ki omogoča, da se prednosti njegovega blaga posebno jasno vidijo. Znak našega gospodarskega vstajenja je, da se je pojavila konkurenca, ker samo ona dviga kvaliteto blaga in niža cene. In sedaj naj se ves ta zdrav proces neha, ker so nekateri šušmarji nezmožni konkurence.

Nekaj drugega bi bilo, če bi se Slovenci posluževali umazane konkurence ali če bi se posluževali nedovoljenih metod. Toda takih potov Slovenec nikdar ni poznal in ga je pošteno njegovo delo, tako je poštena tudi njegova konkurenca. Pač bi mogel Slovenec zapeti marsikako pesem o poštenu konkurentu, ki je prišla iz vzhoda in zahoda in vided katere še danes marsikdo objo-kuje svoj denar, ki ga je izgubil vsled nepoštenih konkurence. Mnogo pa bi ve-dela o tem povedati tudi zgodovina raz-nih državnih dobav.

Strah pred slovensko konkurenco pa ni samo v nasprotju z gospodarskim razvojem države, ni samo teptanje sloven-skih pravic, temveč je tudi docela brez podlage. Če konkurira slovenski obrtnik v Zagrebu, ima vse drugačne stroške, ka-kor pa zagrebški obrtnik. V ceno svojega izdelka mora vračunati prevoznino v Za-greb, mora vračunati svoje bivanje v Zagrebu in mora vračunati še razne druge stroške, ki jih zagrebški obrtnik nima. In če je kljub temu cenejši, a nje-govo blago vsaj tako dobro, kakor bla-go zagrebškega obrtnika, potem je po vseh zakonih gospodarstva izven konku-renci in nobene mestne takse ne bodo

Konflikt z Italijo na mrtvi točki.

Beograd, 29. marca. V kritični situaciji, ki je nastala med nami in Italijo zaradi Albanije, ni nastopil noben nov moment. Nobena velesila ni poslala naši državi kako noto, kakor so to javljali italijanski listi. Na merodajnem mestu v Beogradu se naglašča, da je bila naša država vedno korektna in ni storila nikoli nič takega, kar bi pomenilo vmešavanje v notranje prilike druge države.

Navaja se še v tej zvezi nastop naše države o priliki grško-bolgarskega konfliktu in zaradi tega smatrajo naši me-rodajni krogi, da je edina efektivna me-ra proti obtožbi Italije anketa, ki bi jo sestavila Liga narodov, ker naša država ne bo pristala na nobeno tako anketo, ki bi jo sestavile poedine države. Liga narodov je intervenirala v incidentu med Grško in Bolgarsko, ki ni bil tako obsežen. Edino tako intervencija bi mo-gla likvidirati stanje, v katerem se na-hajamo in samo tako se dajo vnaprej odpraviti vsi konflikti, ki bi v bodoče nastali med nami in Italijo.

Včeraj popoldne je bil v ministrstvu zunanjih poslov francoski poslanik Dar-des in za njim proti večeru albanski poslanik Cena beg. Na teh posetih ni bil storjen noben stvaren sklep, temveč so se nadaljevali razgovori, da se spra-vi situacija z mrtve točke. Tretiral se je med ostalim tudi predlog Velike Bri-tanije, da se rešijo na Balkanu vsa vprašanja z balkanskim Locarnom. Med poedinim državami in nami naj bi se končno določili odnosi in obveznosti s te in one strani. Italija, Jugoslavija in Grška naj bi se končno sporazumele o vprašanju položaja Albanije na Balka-nu in s tem bi se celo vprašanje tiran-skega pakta postavilo na novo podlago

in s tako pogodbo bi se ustvarila nova, sigurna in trajna situacija med temi tre-mi državami.

VESTI O ITALIJANSKIH POGOJIH DEMANTIRANE.

Beograd, 29. marca. Glede na vesti, ki so se razširjale zadnje dni o nekakih pogojih, ki naj bi nam jih bila Italija stavila za likvidacijo spora, se doznava s pristojnega mesta, da so take vesti izmišljene. Saj je kaj takega absurdno, če se ve, da za rešitev takega spora ne more ena stranka drugi stavljati pogo-jev, kakor bi bila ena ali druga stran česa kriva. Vsa akcija se sedaj vodi na diplomatskem terenu. Dela pa se tudi na to, da bi se dobil pristojni forum, ki naj bi proučil prilike na obeh straneh, to je na naši in na albanski. To je vse in pri tem je tudi ostalo ter ni nikakih novih momentov v tem pogledu.

ŠPEKULACIJA NA OSLABITEV JU- GOSLOVANSKEGA GOSPODARSTVA SE JE PONESREČILA.

Beograd, 29. marca. Predsednik beo-grajskega udruženja bank in generalni direktor izvoznih bank je izjavil, da je bila dosedaj edina posledica tega kon-flikta neznamen padec dinarja v Curihu in pa padanje nekaterih srbskih rent. Sicer pa je kredit Jugoslavije dober. Zadnje dni je prispelo celo mnogo po-vpraševanj od raznih inozemskih bank na beograjske banke, zakaj se ne ustva-rijo živahnije medsebojne gospodarske zveze, ker se vsak dan gospodarski po-ložaj Italije slabša. Ravno tako pa išče-jo tudi italijanska industrija in banke vedno bolj intenzivno naša tržišča in posebno za časa najsilnejše kampanje italijanskega tiska.

Proračuna ministrstev soc. politike in agrarne reforme sprejeta.

Beograd, 29. marca. Na včerajšnji dopoldanski seji je pričela skupščina z razpravo o proračunu ministrstva za so-cialno politiko. Govorili so poslanci Vu-jić, Agatonović, Kežman in Budisavlje-vić, nakar je skupščina sprejela prora-čun ministrstva za socialno politiko.

Beograd, 29. marca. Včeraj popoldne je okrog pol 3. v narodni skupščini mini-ster za agrarno reformo dr. Milan Simo-nović začel svoj espozé o ministrstvu za agrarno reformo. Kmalu za tem je bi-la seja skupščine prekinjena ter se je ob 4. zopet nadaljevala. Takrat je minister dr. Simonović nadaljeval in dovršil svoj ekspozé. Poudaril je, da je v letošnjem proračunu za njegovo ministristvo preli-miniranih 48 milijonov manj ko v lan-skem. Polem je na široko razlagal, ka-ko je v naši državi prišlo do agrarne reforme in do ustanovitve posebnega ministristva za njo. Kar se tiče Dalmaci-je, je rekel, da je bil že leta 1922 izdelan neki načrt o likvidaciji agrarnih odno-

zagrebškemu obrtniku pomagale. Edino sredstvo za zagrebškega obrtnika je, da bo delal tako poceni in tako solidno, ko slovenski obrtnik. Slovenska konku-rencija mora biti drugim obrtnikom pod-net za napredek, ali pa jim tudi nobene takse ne bodo pomagale. S taksami bo-do dosegli samo to, da bo Zagreb pla-čeval slabše blago dražje ko pa Slove-nija. Dobiček od tega bo imela le Slo-venija.

Nikdar še ni bila nobena akcija tako napačna, kakor je akcija, ki izvira iz strahu pred slovensko konkurenco.

Ali nam tudi to razočaranje ni moglo biti prihranjeno?

Proračun ministrstva za agrarno re-formo je bil sprejet z večino glasov. Se-ja se je ob 9. zaključila. Prihodnja seja bo danes ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu je proračun ministrstva za izena-čenje zakonov.

SEJA FINANČNEGA ODBORA.

Beograd, 29. marca. Sinočnja seja fi-nančnega odbora se je vršila po seji Narodne skupščine. Na tej seji so bili vzeti v pretres amandmani ministrstva socialne politike in se je o teh amand-manih razvila diskusija, v kateri so so-delovali Pera Marković, Kurbegović in Hadži Aman. Minister je na kratko od-govarjal in so bili amandmani sprejeti.

Nato se je nadaljevala razprava o amandmanih ministrstva za agrarno re-formo, ki so zadnji od amandmanov iz-datkov in nato se bo prešlo na amand-mane dohodkov. Največji del amand-manov v finančnem zakonu, kamor spa-da tudi državni odbor, je prišel na raz-pravo šele okrog 2. zjutraj, ker je fi-nančni odbor sklenil, da bo delal tako dolgo, dokler ne bodo sprejeti vsi amandmani. Diskusije se udeležujejo člani opozicije, medtem ko vladni člani spe po sobah in čakajo, da bodo pokli-cani na glasovanje. Seja je bila zaklju-čena ob 3. in pol zjutraj.

VOJAŠKA KONTROLA MADJARSKE SE NI ODPRAVLJENA.

Beograd, 29. marca. Dasi so tudi ino-zemski listi prinesli beograjsko vest, da je odpravljena vojaška kontrola na Ma-djarskem, vendar je minister za domo-branstvo grof Csaky izjavil včeraj, da nima madjarska vlada dosedaj v tej stvari nobene službene informacije od veleposlaniške konference. Ves kom-pleks tega vprašanja je še vedno pred veleposlaniško konferenco in še ni re-šen.

ZVEZA MED MADJARSKO IN RUMU- NIJO.

Budimpešta, 29. marca. V diplomati-skih krogih se je razširila vest, da se bo meseca aprila grof Belhnen v Palermu sestal z Mussolinijem in z rumunskim ministrom Mitilineom. Med 10. in 12. aprilom bo v Palermi važna konferenca med temi državniki. Madjarski politični krogi smatrajo, da je ta konferenca v lesni zvezi s kombinacijo, da se med Italijo, Madjarsko in Rumunijo sklene posebna zveza.

CANGCOLIN ZAHTEVA INTERVEN- CIJO EVROPSKIH SIL.

London, 29. marca. Cangcolin je za-hteval intervencijo velikih sil, da bi se iz Kitajske izgnali vsi sovjetski agitatorji. Protesliral je proti temu, da biva na Ki-tajskem francoski komunist Doriette in angleški komunist Thomas Mann. Cang-colin odklanja vsak sporazum s Kanton-ci in pripravlja protiofenzivo na Nan-king.

JUŽNA AMERIKA VSTOPI ZOPET V ZVEZO NARODOV.

Berlin, 29. marca. Kakor se doznava, se razen Argentinije tudi Brazilija pri-pravlja na to, da vnovič vstopi v Zvezo narodov.

PERZIJSKI ZUNANJI MINISTRI V MOSKVI.

Mosva, 29. marca. Sem je dopotoval perzijski zunanji minister. Njegovemu prihodu pripisujejo političen pomen. Med njim in med Litvinom so se vršili raz-govori o listih vprašanjih, ki interesirajo Rusijo in Perzijo.

Italija.

Napetost v italijansko-jugoslovanskih odnosih, ki je to pot dosegla precejšnje ostruževanje, je trenutno sicer na videz ublažena, vendar ne odstranjena: pojavila se bo ob prvi priliki in prvem povodu, ki bo dan ali iskan. Kajti če se ne pojavi iz danih razmer, ga bo znala Italija poiskati. S tem dejstvom je treba vedno računati. Računati ne glede na režim, ki vlada vsakokrat v Italiji. Pri sedanjem režimu pa je opasnost tem večja.

Kajti vojna je prinesla Italiji marsikaj: slavo, prirastek na ozemlju, večji vpliv v mednarodni politiki. Ali prinesla ji ni enega ali vsaj ne dovolj: kruha! Tudi po vojni in zmagi je ostala Italija revna, preoblijudena. Zato bo iz naravne potrebe težila za razširjenjem in najbližji in najugodnejši teren je zanjo danes, po razpadu Avstrije, Balkan. Ta nujnost po izseljevanju je danes, ko je Severna Amerika skoro zaprta, še bolj akutna kot pred vojno. Zato bo linija zunanje italijanske politike v tej smeri neizpremenjena, pa naj bo zunanji minister Sforza, Nitti ali Mussolini. Različna je lahko samo metode, cilj bo isti.

Drugi vzrok tem krizam je iskati v sedanjem režimu. Mussoliniju se je notranji udar posrečil, kakor najbrže niti sam ni pričakoval. Taki uspehi pa so nevarni, ker lahko zavadejo dotičnega v psihozo, da ne zna ločiti možnega od nemogućega in postane avanturist, četudi mu mogoče ta lastnost ne leži v krvi. Zadržega se brčas o Mussoliniju ne bo dalo trditi.

K temu pride Mussolinijev notranji politični položaj. Zavladal je nad državo v znamenju zmage nad komunizmom in bil izrecno ali molče priznan in slavljen kot rešitelj domovine. Zato ni bilo čudno, da je tako hitro podrl tudi druge svoje nasprotnike, ki niso bili v nobenem sorodstvu s komunizmom, ampak so bili nasprotniki Mussolinija zato, ker so se

upirali diktaturi. Ta druga zmaga v svoji popolnosti je bila celo diktatorju samemu malo preveč popolna in prehitra. Kajti po borbi je treba bilo začeti vladati. To vladanje pa ni moglo obstajati iz samih fašistovskih parad in navduševalnih in grozljivih govorov, ampak ljudstvu je bilo treba dati to, česar je pričakovalo že od zmagovite vojne: možnost zaslužka, možnost izseljevanja v boljše pokrajine. In zopet je prišlo razočaranje.

Ker pa ve tudi Mussolini, da so kruha lačni ljudje bolj nevarni ko siti politiki, je skušal obrniti pogled naroda iz žalostne domovine v zaželjeno tujino. S tem je bil na eni strani začasno rešen notranjih neprilic, na drugi strani pa si obeta, doseči s tem realnih uspehov.

Pri tem je padel njegov pogled na Francijo in Jugoslavijo. Francija je danes najmočnejša kontinentalna sila in obenem edina, ki ji tudi Italija prizna v tem oziru superiornost brez želje, da bi se to ugotovilo. Zato se je začela najprej kampanja proti Franciji. Francijo je bilo treba pokazati pred svetom kot pribežališče raznih sumljivih eksistenc, ki ogrožajo mir v Evropi. Če bi bilo doseženo, da ne bi mogla Francija pri raznih konfliktih posegati vmes kot razsodnica, bi bila italijanski ekspanzivnosti pri benevolenci Anglije odprta pot. Ta kampanja se je sicer ponesrečila, upal pa je na uspeh druge: namreč proti Jugoslaviji, ki je Italiji najbolj na poti, kamor vodi glavna smer in ki se je do sedaj Italiji vedno pokorila tako, da je zbijala že sum, da se čuti krivo. S primerno taktiko in hitrostjo se je obetal tu uspeh tudi proti odporu Francije. Tudi ta nakana se je izjalovila, izjalovila za sedaj. Kajti sledile bodo nove, tako da je kriza latentna, ker je italijanski imperializem in pauperizem neodvisen od vsakokratnega režima. Arbitrer.

Špekulacija ustvarila konflikt z Italijo.

Beograjske »Novosti« objavljajo sledečo informacijo z ugledne odločujoče strani:

»V dobrem delu inozemskih gospodarskih krogov, ki se zanimajo za kupčije v Jugoslaviji, se je kampanja italijanskega tiska smatrala takoj kot manevar špekulacije. Odkar je dinar stabiliziran in odkar je Jugoslavija v resnih pogajanjih za najem večjih posojil, se opaža proti Jugoslaviji akcija gotovih finančnih skupin, ki imajo specialne pretenzije na balkanskem in tudi na jugoslovanskem trgu in ki imajo v Angliji in Italiji zelo velik vpliv na časopise in politične kroge. Ta akcija se vrši že dolgo in prihaja stalno do izraza v pisavi italijanskega in v delu angleškega tiska ter celo v delu dunajskega tiska, za katerega je znano, da ima tudi zveze s tem delom finančnih krogov.

Še predno so stopila pogajanja o nekaterih naših posojilih v odločilno fazo, so opazili na-

ši gospodarski krogi, da gotovi svetovni finančni krogi spremljajo z velikim nezadovoljstvom ta pogajanja in da iščejo sredstva, da bi preprečili ta pogajanja. Akcija gre za to, da omaja stabilnost dinarja in da se hkratu prepreči pogajanja o posojilih.

Ko ne bi motila dolžnost ohranitve trgovske tajnosti, bi se mogli navesti tudi konkretni dokazi za to delo. Kampanja proti Jugoslaviji, ki drugače nima nobene važne podlage in ki bi ravno tako ne imela nobenih političnih posledic, je imela samo špekulativno svrhu. Dinar je v resnici takoj po teh italijanskih »odkritjih« malo popustil z 9.135 na 9.125, toda energična protiakcija jugoslovanske vlade je očitno preprečila nadaljno akcijo proti dinarju. Kar se tiče glavnega cilja — preprečitve posojila — bodo bližnji dnevi kmalu pokazali, če je imela ta špekulacija stvarni uspeh.

Kitajska in Evropa.

II.

Pregajanje Evropejcev je združilo Anglijo in Francijo 1. 1857. h skupnemu nastopu. Združeno brodogradje je pod poveljstvom admirala Seymoura in Rigaulta de Genouilly z 8000 mož inofanterije priplulo v Hongkong in ko je namestnik Jen odklonil zahteve admirala, začelo obstreljevati Kanton in sicer s takim uspehom, da je 40.000 mož kitajske posadke pobegnilo, mesto pa se udalo. Med ujetniki je bil tudi namestnik Jen. Med tem so zastopniki Anglije in Francije, katerim so se pridružili tudi zastopniki Rusije in Amerike intervenirali pismeno v Peking. Ker pa pekinška vlada ni odgovorila na njih predloge, je odplovalo brodogradje k izlivu reke Pei-ho, odkjer se je začel pohod na Peking. Dne 20. maja 1858. je bila osvojena trdnjava Taku, toda šele po osvojitvi Tientsina, pristanišča Pekinga, se je pekinška vlada udala in sklenila najprej z nevtralnimi državami, nato pa še s svojimi sovražniki dne 26. in 27. julija mir. Po tem miru je pekinška vlada pristala, da pridejo evropski poslaniki v Pe-

king, da se sme krščanstvo nemoteno razširati in se je zavezala plačati Angliji 24. Franciji pa 12 milijonov mark odškodnine.

Dó ratifikacije pogodbe pa ni prišlo, ker so med tem začeli Kitajci znova utrditi utrdbe ob reki Pei-ho. Angleži so sicer skušali to preprečiti, a so bili po težkem boju in velikih izgubah dne 24. avgusta 1859. odbiti. Prestiž evropskih sil je bil vsled tega poraza globoko omajen in da to popravijo, so se zjedini zavezniki h večji akciji. Pod poveljstvom generala Cousin-Montaubana je pričelo 12.600 Angležev in 7.500 Francozov s podporo brodogradje ofenzivo na obeh bregovih reke Pei-ho. Ofenziva je bila uspešna in evropske čete so zasedle vse utrdbе in dne 9. septembra mesto Tungčao, ki je od Pekinga oddaljeno samo še 30 kilometrov. Zavezniki so tedaj zahtevali, da dovoli pekinška vlada manifestacijski vhod zmagovite vojske v Peking. Ko so se pa vodila pogajanja, so Kitajci obkolili tabor zavezniške vojske in francoske in angleške oficirje, ki

so vodili pogajanja. Večina od njih je bila na mestu ubita. S sijajno atako kavalerije pa se je zavezniška vojska oprostila iz obroča in dne 21. septembra je prišlo pri Palikiao do odločilne bitke, v kateri je 7000 evropske vojske popolnoma razbilo 50.000 mož broječo kitajsko vojsko. Sedaj je bila brez vseh ovir zasedena in oplenjena ad Francozov letna palača cesarja in kitajski upor je bil zlomljen. Poslanikom ni bilo dovoljeno samo bivanje v Peking, temveč pri vsakem poslanstvu je smela biti tudi 1000 mož močna posadka. Za žrtve zavrtnega napada od 18. septembra je morala plačati Kitajska 4.000.000 frankov. Koncem 1. 1860. je bil nato mir v Peking tudi podpisan.

Vse te izkušnje so povzročile resnejšo orientacijo evropskih velešil do Kitajske. Vse evropske sile sklenejo sporazumno upravo diplomatskih in trgovskih političnih stikov s Kitajsko, evropska poslaništva pa so se naselila v Peking.

Notranje razmere pa so bile med tem na Kitajskem vedno bolj zapletene. Medsebojni boj za moč se je nadaljeval, razne roparske tolpe so opustošile deželo, v Jinamu in Turkestanu pa so se ustvarjale samostojne države.

Kitajska vlada je začela energično urejati razmere in Francozi ter Angleži so ji radevoljno pomagali pri tem tudi s četami. Tako je bil od Tajpingov oblegani Šangaj osvobojen 1. 1862, Sučov 1. 1863, Hangčav, Čangčav in Nanking pa 1. 1864., ko se je pred tem voditelj Tajpingov Tiendang s svojimi ženami sežgal. Čeprav je bilo sovraštvo proti Evropejcem še vedno veliko, je vendar napredovala konsolidacija razmer med Kitajsko in velešili. Ustnovljena so bila kitajska poslaništva v Londonu, Parizu, Petrogradu, Berlinu, Washingtonu, Birmu in Tokiu. Leta 1874. je bil z angleškim posredovanjem končan spor med Japonsko in Kitajsko. L. 1875. je bila prepovedana v obče-

vnanju s tujci raba besede I (barbar) in prepovedano je bilo vsako preganjanje misijonarjev. Tudi je bilo dovoljeno potovanje tujcev po Kitajski. V splošnem je bilo razmerje do tujcev povoljno in niti rusko-kitajski konflikt zaradi Turkestana ni dosti pokvaril dobrih odnosov. Rusija je dobila Turkestan, vrniti pa je morala Kuladžo. Leta 1884. so se Francozi polastili Anama in Tonkinga. S posredovanjem Anglije je bila na obeh straneh nepopularna vojna končana in Francija je dobila protektorat nad Anamom, dočim ji je Tonking Kitajska popolnoma odstopila. V Tientsinskem miru z dne 9. julija 1885. je Kitajska vse to podpisala. Po tem miru se je pričela na Kitajskem doba reform in bili doseženi lepi uspehi. Toda cesarski dvor je bil še vedno konservativen in proti tujcem in to je povzročilo kitajsko-japonsko vojno 1. 1894-95. Spor je nastal vsled Koreje, kjer je Kitajska podpirala konservativce, Japonska pa reformiste. Vojna je končala s popolnim porazom Kitajske, ki je morala s mirom v Šimonoseki (17. aprila 1895) odstopiti Japonski del Mandžurije, otok Formoso in del manjših otokov. Nadalje je morala plačati Kitajska 200 milijonov tačlov in priznati na Kitajskem živčim Japoncem razne pravice. Proti tem pogodbam pa so nastopile evropske velešile in na intervencijo Rusije, Francije in Nemčije je Japonska odstopila od Mandžurije, zato pa dobila 30 milijonov tačlov (okoli 90.000.000 frankov) več odškodnine.

Japonska je zmagala nad Kitajsko samo vsled svoje premoči v tehničnem oziru. To so Kitajci spoznali in na nasvet voditelja mlade Kitajske Čiang-ksi-kuja je pristal kitajski cesar na njegove reformne načrte po vzoru Japonske. Ko so se reforme pripravljale, pa sta nenadoma priplule v jeseni leta 1897. v zaliv Kiavčav dve nemški bojni ladji in zahtevali zadoščenje za umor dveh nemških misijonarjev. Kitajska je nato morala odstopiti Nemcem na 99 let zaliv Kiavčav in priznati provinco Šantung za ozemlje nemških interesov. Nemški vzgled je takoj našel posnemovalcev. Za razne kompenzacije so dobili Rusi Port Artur in Taljenan, Francozi zaliv Kvangčov in Angleži 1. 1898 Veikjavaj.

Ta evropska požrešnost pa je imela za ve-

volucijo je bila vzeta cesarju moč in voditelji reformistov so bili ubiti. Na vsej črti pa je zmagala reakcija in sovraštvo do tujcev.

SOVJETSKI VOJAŠKI STROKOVNJAK O VOJNI.

Profesor vojne akademije v Petrogradu A. Verhovski je predaval v Tehničnem muzeju o bodoči vojni.

Dejal je, da mora Rusija o njej razmišljati, ker je v splošnem mednarodnem položaju vidna tendenca pričeiti s koncentriranim napadom na sovjetsko Rusijo. Nato je govoril Verhovski o bodoči vojni in obravnaval v prvi vrsti metode in značaj bodoče vojne.

Angleška armada, je dejal Verhovski, ima danes 100.000 mož. To je toliko ko pred vojno. Kljub temu nizkemu številu pa troši milijarde za vojne stroške. Kam gre ta denar? — Odgovor se glasi na povečanje tempa vojne.

Najhitrejša napredovanje v svetovni vojni je bil pohod Gajove konjenice na Varšavo. Tedaj se je napredovalo s hitrostjo 150 km v en dan. Angleški generalni štab pa hoče, da doseže dnevno hitrost od 200 km. To pa je mogoče samo s pomočjo motornih kolov. In v tem je vzrok, da troši Anglija tako mnogo za vojsko.

Verhovski je nato trdil, da tudi Poljska se levito dela za povišanje tempa vojne. Lansko leto je zamenjala svoje stare topove z novimi francoskimi. S starimi se je moglo odati en strel na dve minute, z novimi pa dva streli v eni minuti. S tem se je bojna sposobnost poljske artiljerije povečala za štirikrat.

Poljska je nabavila tudi nove francoske aeroplanse modela Fahrman št. 68. Verhovski pa misli, da se v slučaju vojne ni bati poljskega zračnega brodogradje, ker je to še veliko preslabo. Če bi hotel kdo z zračnim obstreljevanjem uničiti Moskvo, bi rabil 10 do 15 tisoč aeroplanov.

Ironično pa je govoril Verhovski o plinski vojni. Pripomnil je, da se je moskovsko prebivalstvo, ki se boji plinske vojne, že napro, zasiguralo s tem, da je najelo vzhodno od Moskve letna bivališča, kamor upliv plinov gotovo ne bo več segel. Ni treba poveljevati vlog kemije v bodoči vojni, je dejal Verhovski, ker ni nevarnost tako velika, kakor mislijo ljudje, ki ne razumejo vojaške stroke.

Glavna naloga v bodoči vojni pripade slej ko prej infanteriji. Ona bo odločila tudi prihodnje vojne.

Po mnenju sovjetskega vojaškega strokovnjaka ostane torej infanterija kraljica orožja. (Ceps.)

Politične vesti.

— Pomembno mnenje o našem konfliktu z Italijo. »Der Tagesspiegel«, ki ne krije svojih antipatij do Mussolinija: in ki je dostikrat pokazal, da rad simpatično piše o Jugoslaviji, piše o našem konfliktu z Italijo tole: »Trenotno ni več vojne nevarnosti na Balkanu in Italija se zadovoljuje s tem, da je svoj protektorat nad Albanijo kot fait accompli dokazala in ponižala Jugoslavijo. Kot svoj nadaljnji uspeh more zabeležiti Mussolini, da je zadal Zvezi narodov nov poraz. Pod trdim angleškim pritiskom si Jugoslovija ni niti upala apelirati na pomoč Zveze narodov. Celo Francija je bila proti temu in sicer ne samo zato, ker ima slučajno ravno Nemčija predsedstvo v Svetu Zveze narodov, temveč še iz nekega drugega vzroka, ki je vplival tudi v Londonu in Berlinu: da ne pride Tiranski pakt pred Zvezo narodov. Ni prišlo namreč niso dvomili, da bi Italija v skrajnem slučaju razbila Zvezo narodov. Zato so se zadovoljili enkrat s tem, da so Italiji preprečili izkrcavanje čet na albanski obali. Ampak tudi tako so posledice jugoslovanskega poraza prijemljive: rumunski zveznik je pustil Jugoslavijo na cedilu in Beograd se je moral v kritični uri potikati v Sofijo in v pri dveh bivših sovražnikih — v Sofiji in v Budimpešti. Madjarski je Beograd v največji naglici sporočil, da pristane na odpravo vojaške kontrole; tudi na Bolgarskem je skušal

Dr. Lucieto:

88

Spomini francoskega vojnega detektiva.

Takoj sta izginila. Prišla pa nista daleč... Zadeva se je tragično končala za Van Kaarbecka, ki so ga našli na predvečer dneva, ko bi moral biti aretiran, v neki temni ulici starega Montmartra zabodenega ležati na tleh. Med ramami mu je tičal nož, na katerem je bilo utisnjeno ime »Solingen«. Vse ostalo si lahko čitatelji sami mislijo.

Tako se je gospodična Doktor odkriževala ljudi, ji niso ugajali.

To pa ni bil edini slučaj te vrste. Mnogo drugih špijonov se je dalo na zelo bedasti način ujeti in končali so tragično na Vincennskem strelišču:

Weesler Leon, Romunec, ustreljen 29. novembra 1917.

Sydney in Bulnet, dva Francoza v službi nemškega urada v Barceloni, ki sta dobila misijo, razstreliti Hôtel des Invalides, kjer so se nahajale važne vojaške pisarne. Ustrelili so ju 24. julija 1917.

Ascencio Evariste, Španec, ustreljen 26. julija 1918.

Ricardo in Dorlac, Spanca, ustreljena 9. februarja 1917.

Dei Pasi, Argentinec, francoski državlján, ustreljen 7. februarja 1916.

Von Mayerem, Danec (?), legijonar tujske legije, ustreljen 15. januarja 1917.

Hoegnagel, Holandec, ustreljen 2. avgusta 1917. Moni, Italijan, eden najnevarnejših špijonov, ki so sploh obstojali, ustreljen 19. marca 1917.

Sedano y Leguizano, Mehikanec, ustreljen 10. oktobra 1919.

Funek Rudolf, Avstrijec, ustreljen 2. februarja 1920.

Liebermann, Romunec (?), ustreljen 18. aprila 1917.

Michelson, bivši poročnik ruske cesarske telesne straže, ustreljen 19. novembra 1917.

Tu omenjam samo imena onih, kojih delovanje je bilo zelo pogubonosno.

Nerazumljivo je, da sta se med špijoni nahajala tudi dva Francoza: E., kapetan kolonijske pehote, ki se je bil prodal šefu nemške špijonaže v Barceloni za borih 300 frankov in je bil ustreljen 13. julija 1917 in D., ki je prodal Nemčiji 13 naših rojakov in je bil ustreljen 2. avgusta 1919.

Zločin teh dveh je popolnoma nerazumljiv. Na noben način ni mogoče razložiti njih veleizdaje, kajti bila sta iz zelo dobrih in poštenih rodbin, in obadva sta imela dovolj denarja na razpolago.

* * *

Iz vsega, kar sem napisal, je razvidno, in čitatelji so se o tem prepričali, da skrivnosti Nemčije niso bile nobene skrivnosti, za občudovanja vredne oficirje našega poročevalnega urada, ki so jih po pravici imenovali: »Oči armade«.

Brez njih in brez neprestanega naravnost nadčloveškega delovanja detektivov policijskega urada,

ki so bili prideleni armadam, ali pa delovali zadaj za fronto in celo izven državnega ozemlja, bi se bile dogodile marsikatero katastrofo, ki so jih samo oni preprečili.

Treba je bilo to povedati.

Sedaj pa hočem podati čitateljem še en nasvet: Če poznate kako vojaško skrivnost, čuvajte jo dobro, da Vam je ne ukradejo, kajti špijoni so se že vrnili!

V zadnjem času so jih že nekaj poveljili, toda bodite prepričani, da jih je še na stotine drugih, ki se sučejo okoli naših vojaških organizacij in skušajo ugrabiti skrivnosti, katere se tičejo naše narodne obrambe.

Vsak patriot mora sodelovati pri tem, da jih razkrinka in jih mora nemudoma javiti policiji. To je najmanj, kar more storiti.

Kmalu bom izdal novo knjigo, ki bo v nekakem smislu izpopolnjevala te spomine. V njej bo čitatelj spoznal drugo vrsto špijonov, namreč politične špijone.

Delijo se v brezmejno število vrst, toda so vsi, katerekoli vrste, silno nevarni.

Čudno je, da so tudi oni pod poveljstvom neke ženske. In misija te ženske je, uničiti Francijo.

Storil bom uslugo domovini in izpopolnil dokumentacijo o špijonaži, če bom razkrinkal široki javnosti sredstva, katerih se v doseg svojega cilja poslužuje Rdeča Devica Kremlinška.

— K o n e c . —

Prevel dr. B.

Dnevne vesti.

PROTIALKOHOLNO GIBANJE V SLOVENIJI

Leta in leta se že trudijo razni idealni ljudje, da bi navdušili Slovence za treznostno gibanje, pa vse njih delo je skoraj zaman. In čisto nič jim ne pomaga, da podkrepiljo svoja izvajanja z znanstvenimi in drugimi argumenti. Uspeh je vedno enako majhen.

Ker je pravilo, da ima vsako delo uspeh, potem je pri naših antialkoholikih samo dvoje mogoče. Ali je njih misel sploh napačna, ali pa jo ne znajo zagrabiti.

Nam se zdi, da je ne znajo zagrabiti in do te misli smo prišli, ko smo prečitali ravno izšlo knjigo »Alkoholno vprašanje«. Na koncu te knjige se podajajo vzorci vlog za ovadbo gostilničarjev, ki imajo odprto čez policijsko uro, za ovadbo ljudi, ki živijo v nedovoljenem razmerju s kako vdovo in slični vzorci.

Naše mnenje je, da je vsaka ovadba zadnje sredstvo, ki se ga more poslužiti kak pokret, ker je v tem dokaz, da je fanatizem ubil širokogrudnost. Brez te pa tudi ni mogoče vsega vprašanja prav doumeti in zato — neuspeh.

— Redukcije v poljedelskem ministrstvu. V resoru poljedelskega ministrstva bo naknadno reduciranih okoli 100 uslužbencev. Vsega skupaj je bilo v tem resoru doslej reduciranih okoli 400 oseb.

— Pokojnine vojnih oficirskih vdov. Vdove v vojni padlih in umrlih oficirjev so poslane narodni skupščini predstavko, v kateri prosijo, da bi se one pokojnine, ki jih prejemale vojne oficirske vdove po starem zakonu izenačile s pokojninami, ki jih prejemale vojne oficirske vdove po novem zakonu. Delegacija vojnih vdov je posetila tudi ministra vojne in mornarice in vse poslanske klube ter jih prosila, da bi se za zadevo zavzeli.

— Vprašanje oblastnih prosvetnih inspektorjev je sedaj definitivno rešeno. Radi štedenja se obdrže oblastni prosvetni inspektorji samo v onih oblastih, kjer so bili postavljeni že prej. Drugod se oblastni prosvetni inspektorji ne bodo nastavljali, temveč bodo vršili njihovo službo oblastni šolski nadzorniki, kjer pa tudi teh ni, pa starejši srezki šolski nadzorniki. Tudi novi srezki šolski nadzorniki se ne bodo sistemizirali, temveč bo vršil to službo najstarejši učitelj.

— Dijaške ekscurzije. Prosvetno ministrstvo je naročilo vsem ravnateljem srednjih in strokovnih šol ter upraviteljem učiteljskih, da naj poročajo do dne 10. aprila, kdaj in kam nameravajo prirediti letos dijaške izlete. Za ekscurzije v inozemstvo ministrstvo letos ne bo dajalo subvencij. Prošnje za subvencije za druge dijaške izlete imajo predložiti ravnatelji najkasneje do dne 10. aprila, sicer se ne bodo upoštevale.

— Redna glavna skupščina Jugoslovenskega Sokolskega Saveza. Predvčerajšnjim se je v Beogradu redna glavna skupščina Jugoslovenskega Sokolskega Saveza. Na skupščini je bil med drugim sprejet sklep, da se vrši prihodnji vesolokolski zlet leta 1930 v Beogradu. Leta 1928 proslavi jugoslovensko Sokolstvo na svečan način 10-letnico narodnega ujedinenja. Končno je bilo sklenjeno, da se udeležijo naše Sokolstvo mednarodne olimpijade, ki se vrši leta 1928 v Amsterdamu. Pri volitvah nove uprave je bil soglasno izvoljen za starostar br. E. Gangl, za podstarostar pa br. dr. Lazar Car iz Zagreba in br. Josip Pauković iz Beograda. S skupščine so bile poslane pozdravne brzojavke kralju Aleksandru, predsedniku češkoslovske republike Masaryku ter češkemu, poljskemu in ruskemu Sokolstvu. Delegate Sokolstva je sprejel kralj v avdijenci ter jim priredil zakusko.

— Kongres kirurgov. Tretji kongres za operativno medicino se vrši začetkom meseca julija t. l. v Beogradu. Natančni datum se objavi v kratkem.

— Uradni list št. 33 z dne 26. marca 1927 objavlja pravilnik o uslužbenih rečne plovlitve kraljevine SHS.

— Usposobljenostni izpiti za slovensko stenografijo. Usposobljenostni izpiti za slovensko stenografijo na srednjih in tem sodnih šolah se vrše v soboto dne 30. aprila 1927 v poslopju županijske oblasti v Ljubljani. Bleiweisova cesta št. 10, II. nadstropje, soba št. 21. Pismeni izpit se prične ob 9. uri, ustni pa bo istega dne popoldne. Prošnje za priupust je vložiti najkasneje do dne 16. aprila pri predsedniku izpraševalne komisije.

— Iz državne službe. Imenovana sta: za šefa šumske uprave na Bledu šumarski svetnik in šef šumske uprave v Kranjski gori Cvetko Božič, za inženjerja pri oblastnem hidrotehničnem oddelku v Mariboru pa pripravnik Edvard Fugina. Upokojen je srezki šumar in šumarski referent pri srezkem poglavarstvu v Kranju Ferdinand Ferjančič.

— Iz veterinarske službe. Za veterinarja pri kranjskem srezkem poglavarstvu s sedežem v Škofji Loki je imenovan tajnik veterinarskega oddelka v poljedelskem ministrstvu Fran Goljar.

— V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo so vpisani: zasebni zdravnik v Sečovelju pri Rogaski Slatini dr. Parol Pečnik, zdravnik državnega zdravilišča v Topolšici dr. Valentin Varl in zdravnik bolnice v Slovenjgradcu dr. Makso Pohar.

— Medn. kongres poročevalskih agentur. Dne 23. maja se prične v Varšavi mednarodni kongres poročevalskih agentur. Kot poročajo se bodo udeležili kongresa zastopniki 30 največjih agentur.

— Smrt velike prijateljice Jugoslovanov. Te dni je umrla v Parizu za gripo gospa Scholler, rojena Germaine Rolland, spora upravitelja klinike kralja Petra v Parizu. Pokojnica je bila velika prijateljica Jugoslovanov ter je bila znana v krogih jugoslovenske kolonije v Parizu kot velika dobrotnica, ki je

pomagala marsikateremu siromašnemu Jugoslovanu v Parizu.

— Stevilo učencev na tržaških mestnih šolah. V zadnjem letu pred vojno je obiskovalo tržaške mestne šole vsega skupaj 20.897 otrok, in sicer slovenske 4187, italijanske pa 16.710. Danes je število učencev tržaških mestnih šol, kljub temu, da je število prebivalstva naraslo na 250.000, manjše kot v zadnjem letu pred vojno, znaša namreč samo 20.339.

— Novi podeštati. V zadnjih dneh je bilo imenovanih več podeštator v Goriški in Puljski pokrajini za nekatere občine v več nego 5000 prebivalci. Tako so bili imenovani za Cerkno podpolkovnik Fabio Martorelli, za Idrijo inž. Luigi Caldana, za Tolmin dr. Mateo Marsan. V Istri pa so bili menovani: za Labinj grof Giuseppe Lazzarini, za Buje Luciano Parovel, za Koper Piero de Manzini, za Podgrad didaktični ravnatelj Prelazzi, ki si je že veliko zaslug stekel s preganjanjem domačega prosvetnega društva, za Čres dr. Stefano Nicolo Petris, za Vodnjan notar Pietro Filiputti, za Zminj Rafael Leo, za Lušinj Mali Antonio Tarabocchia, za Motovun notar Petro Tomasi, za Vršar Giorgio Apollonio, za Buzet Pietro Zetto, za Pazin učitelj Edoardo Mastrocchio, za Vižnjan Giovanni Močibob.

— Italijanski konzulat v Zagrebu policijsko zastražen. Zagrebska policija se boji protitalijanskih demonstracij. Zadnje dni patrolirajo po zagrebskih ulicah močnejši oddelki policije. Policijski stražniki so oboroženi s puškami. Italijanski konzulat je močno zastražen, dasi ni prišlo doslej do nobenega incidenta.

— Poizkušeni samomor iz nenavadnega motiva. Izvošček Bogdan Radjenović v Zagrebu je povabil te dni nekega svojega tovariša v gostilno ter plačal par litrov vina. Nenadoma je potegnil iz žepa nož ter si prizadejal z njim težko poškodbo na desni strani vrata. Gostje so poklicali bližnjega policijskega stražnika, ki je hotel odvesti Radjenovića na rešilno postajo. Med potjo je hotel Radjenović stražniku pobeigniti in motela sta priti še dva stražnika, da so Radjenovića obvaldali ter odpeljali z vozom na rešilno postajo, odtam pa v bolnico. Na vprašanje, zakaj je hotel izvršiti samomor, je odgovoril Radjenović: »Nikar ne mislite, da sem se hotel zaklati vsled bede. Stiril sem to zato, da bi mi ne bilo treba več gledati krivice na svetu.«

— Samomor djaka. Te dni je izvršil na progi Valjevo—Zabrežje v Srbiji »vojnik djake čete« Kajića Mamuzić iz Subotice samomor. Mamuzić se je zakril z rokami oči ter se vrغل pod neki v najhujšem diru nahajajoči se vlak na tračnice. Vlak je samomorila raztrgal na kose. Vzrok samomora še ni ugotovljen. Govore pa, da se je pečal Mamuzić s komunistično propagando ter je šel v prostovoljno smrt iz strahu pred kaznijo.

— Umobolni skočil skozi okno. Te dni so privedli v umobolnico v Stenjevec nekega mladeniča, katerega se je lotila, ko se je zavedel, kje se nahaja, težka melanholija. V neopaženem trenutku je skočil skozi okno ter obležal s težkimi poškodbami na dvorišču. Podrobnosti niso znane, ker uprava umobolnice poročevalcem listov doslej še ni dala nobenih informacij.

— Uboj v umobolnici v Stenjevecu. Te dni sta sprla v umobolnici v Stenjevecu pri Zagrebu dva pacienta. Nenadoma je hitel eden od njiju v podstrežje, od koder se je vrnil s sekuro v roki, navlil na svojega nasprotnika ter ga s par krepkimi udarci po glavi na mestu ubil, še predno so mogli strežniki intervenirati. Uprava umobolnice javnosti doslej še ni dala nobenih podrobnih informacij.

— Junaški čin mladega delavca. Te dni je skočila v Osijeku na nekem posebno nevarnem kraju v bližini mestne električne centrale mlada, meščansko oblečena žena v Dravo. Mladi uslužbenec električne centrale Ljubo Pištaneč je to opazil, skočil za samomortilko v valove ter jo potegnil na najbolj nevarnem kraju iz vrtincev. Na policiji je žena izjavila, da je živela že več let v divjem zakonu z elektronomterjem centrale, Lazom Boškovičem, s katerim je imela tudi dva otroka. Sedaj jo je Bošković spodil od sebe. Iz obupa in bede si je hotela končati življenje. Policija je Boškovića zaslislala. Mož je izjavil, da vzame ženo zopet k sebi ter jo je odpeljal v resnici tudi takoj s seboj domov. Junaškemu mladeniču rešitelju je priredilo prebivalstvo živahne ovacije.

— Silni viharji v Canalu La Manche. Ob francoski obali Canalu La Manche besne te dni orkan podobni viharji. Stevilne ladje so se morale zateči v pristanišča. Brzojavne in telefonske zveze med Anglijo in Francijo so pretrgane.

— Slabo vreme na Španskem. Skoraj po vsej Španiji imajo že več dni slabo vreme. V severnih pokrajinah je pritisnil obutečen mraz. V Montceny-u, v katalonskih Pirenejih so čutili več lahkih potresnih sunkov.

— Nesreče vsled lavine v Italiji. »Rimska Tribuna« poroča: Nekaj in contumaciam na 3 in pol leta ječe obsojeni trgovec je hotel pobegniti preko gorskega prelaza ob italijansko francoski meji v Francijo. Utrgala se je lavina, ki je zasula njega in njegova dva spremljevalca. — V gornji Italiji je pokopala lavina 4 delavce, od katerih so izkopali dva mrtva, dočim sta ostala dva smrtno nevarno poškodovana.

— Roparski napad na mošejo med božjo službo. Iz Sofije poročajo: V selu Isanlar-ju se je pripetil te dni drzen roparski napad. Pet glav broječa roparska tolpa je udrila v mošejo ter prisilila z revolverji v rokah pri molitvi zbrane vernike, da so ji izročili ves denar in dragocenosti. Več vernikov, ki so se hoteli roparjem zoperstaviti, je bilo ranjenih. Orožniki poizvedujejo doslej za drznimi roparji brez uspeha.

— Nenavadna najdba v sodnem poslopju. Ob priliki renoviranja sodnega poslopja v Vel. Kikindi so našli delavci v neki greznici že skoraj popolnoma segnito človeško glavo. Konjač, ki mu je bilo poverjeno očiščenje stranišč in greznice je prijavil stvar policiji. Policija je poslala na lice mesta komisijo, ki je ugotovila, da gre za žensko glavo, ki je morala ležati v greznici 8 do 10 let. Kljub intenzivnemu iskanju ostalih delov trupa doslej niso mogli najti. Domneva se, da gre za zločin, ki so ga utegnili izvršiti pred 8 do 10 leti zamorci, vojaki francoskih kolonialnih čet, ki so bile takrat nastanjene v omenjenem poslopju. Uvedena je preiskava. Policija sestavlja spisek vseh oseb, ki so svojočasno neznankam izginile.

— Zopet bajka o ritualnem umoru. Pri varšavski policiji se je zgledala te dni neka ženska s svojo hčerko ter prijavila, da je deklico neki 70-letni židovski trgovec posilil. Razven tega je izjavila, da je uporabil žid kri njene hčerke v ritualne namene. Ko se je vest o prijavi razširila po mestu, se je zbrala pred hišo židovskega trgovca velika množica ljudi, ki so hoteli žida linčati, vendar pa se je pripeljal pravčasno v treh avtomobilih večji policijski oddelk, ki je razburjeno množico razgnal. Žid, ki so ga zaprili, taji vsakršno krivdo.

— Oče, ki je pustil umreti svoje otroke od gladi. Mrliški oglednik v Stettinu je z začetkom ugotovil, da je umrl tamkajš. zidarju Wurerrju tekom treh let že tretji otrok ter da je bilo truplo vsakega otroka tako skušano, da ga je bila sama kost in koža. Opozoril je na to pristojno oblast. Zdravniška preiskava je ugotovila, da je pustil zidar, ki je tudi svojo ženo često surovo pretepal, svoje otroke dobesedno usmrtiti od gladi.

— Ljubzenska drama francoske aristokratije. Na severnem kolodvoru v Parizu se je odigrala te dni krvava ljubzenska drama. Grofica Alina Bejaube je oddala na svojega nezvestega ljubimca Raimonda de Traforda strel z revolverja, nakar je obrnila orožje proti sebi ter si poglala kroglo v prsi. Oba sta težko ranjena.

— Restaurant, ki je prišel v konkurz, še predno je bil otvoren. V Pragi se je pripetil te dni pač redki slučaj, da je prišlo neko podjetje v konkurz, še predno je pričelo obratovati. 61 upnikov je prijavilo terjatve v skupnem znesku 1¼ milijona kron zoper Francoza Riffaulta, ki je hotel v centru mesta otvoriti francoski restaurant. Riffault je nakupil, še predno je bila rešena njegova prošnja za koncesijo, opravo za lokal ter angažiral ravnatelja, ostali personal in razne artiste za več mesecev. Njegova prošnja za koncesijo je bila odbita in podjetje je prišlo v konkurz še pred otvoritvijo.

— Motorna ladja, ki jo vodi samo en mož. Iz Newyorka poročajo: Neka ameriška petrolejska družba je naročila v Clyde-u (Škotska) motorno ladjo za prevoz petroleja, ki jo bo, dasi bo imela 12.500 ton kapacitete, lahko vodil en sam mož.

— Policija ga je rešila iz rok razjarjenih upnikov. V Berlinu je bil aretiran te dni bivši bančni uradnik Gerhard Kriebel, ki je osleparil več trgovcev za preko 50.000 mark ter denar porabil zase. Ko so prišli nekateri upniki na to, da so osleparjeni, so udrli v Kriebelovo stanovanje ter se lotili sleparja dejansko. Njegova žena, ki ni o sleparijah svojega moža ničesar vedela, je poklicala policijo, ki je rešila Kriebela v najbolj kritičnem trenutku iz rok razjarjenih upnikov ter ga odgnala v zapor.

— Slovensko planinsko društvo vabi svoje člane in prijatelje na predavanje, ki ga priredi v torek dne 29. t. m. ob 20. uri v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Predaval bo g. dr. H. Tuma o »razvoju in pomenu alpinizma«. Predavanje bo kakor je iz naslova razvidno; jako zanimivo; spremljale ga bodo skioptične slike.

Ljubljana.

1— Razgrnitev stalnega volilnega imenika. Mestni magistrat razglašajo: Stalni imenik za volitve občinskega odbora za mesto Ljubljano, za volitve v narodno skupščino in za volitve v oblastno in sresko skupščino je od deželnega sodišča potrjen ter od 28. marca t. l. nadalje pri mestnem magistratu (mestni volilni kataster, Mestni trg št. 2, I. nad., soba št. 21) ob običajnih uradnih urah od 8. do 14. ure stalno razgrnjen vsakomur na vpogled. Vsakdo ima pravico, da v navedenih urah volilni imenik pregleda, napiše, razglasi ali natisne ter da zahteva bodisi zase, bodisi da je treba popraviti. Popravek volilnega imenika se more pri mestnem magistratu zahtevati neposredno ustno ali pismeno ter se morajo vsaki zahtevi popravka priložiti potrebna dokazila. Za dokaze morajo služiti polnoveljave listine. Po določilih člena 12. navedenega zakona 15 dni po razpisu volitev zahteve po popravkih niso več dopustne. Pri vseh navedenih volitvah bodo smele glasovati le one osebe, ki so vpisane v ta stalni volilni imenik.

1— Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča članstvo, da se vrši danes dne 29. t. m. točno ob 7. uri zvečer v prostorih Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, redni letni občni zbor, na katerega se članstvo uljudno vabi, da se ga udeleži. Načelstvo.

1— Tatvine. Univ. prof. dr. Kanskemu je neznan tat ukradel iz vestibula Ljubljanske kreditne banke 2000 Din vredno kolo, znam-

NEDOPUSTNA PREVZETNOST.

Zaradi izgraditve po vremenski katastrofi med Lučami in Solčavo popolnoma razdrte ceste, razvila se je polemika v časopisju. Ker je organizacija Kmetске stranke v Ljubnem prisotnosti dr. V. Kukovca sklenila v tem oziru na pretekli Jožefov praznik umestno resolucijo, o kateri je pisal po tem mariborskem »Taborcu«, odgovoril je »Slovenec«, da bode oblastni odbor že sam vedel, kaj mu je storiti. Ta odgovor je razumljiv in pa umesten, ker opozorilne iz nobene strani javni urad, kar je oblastni odbor, po principih najprimitivnejše demokracije ne sme tako surovo zavračati. Če pa baje »Domoljub« dodatno podarja, da od večine izvoljeni oblastni odbori sploh ne bodo upoštevali opozicijskih predlogov, je ta prevzetnost le voda na mlin onih, ki žele da Prekmurje in Medjimurje optirata za Zagreb.

ke »Dürkopp«. — Posestniki in gostilničarki Anj Češnovarjevi je bilo ukradeno več orodja v vrednosti 250 Din. — Neki kmetiči je neznan uzmovč odnesel z dvorišča trdke Pengov na Karlovski cesti zavoj ženskega manufakturnega blaga. — Trgovcu Josipu Petelinu na Sv. Petra nasipu je nekdo ukradel napisno desko, vredno 100 Din. — V trgovino Leben na Poljanski cesti sta vdrla večeraj dopolodne dva somilca in pričela stikati po blagajni, pa so ju pravočasno prepoznali.

1. — Policijski drobiž. Policija je v soboto in v nedeljo aretirala sedem oseb in sicer eno radi tatvine, tri radi razgrajanja in tri radi tajne prostitucije. Prijavljenih je več tatvin, štirje slučajji razgrajanja in izgredov ter deset prestopkov cestno policijskega reda.

1. — Novost v Ljubljani! Velika novost za Ljubljano bo brezdvoma prireditelj, ki jo priredi v nedeljo, dne 3. aprila I. strokovna šola brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani. S prireditvijo bo združen zaključek strokovnega tečaja. Ob tej priliki se priredi veliko nagradno javno friziranje vseh ljubljanskih damskih frizerjev. Vsak tekmovalac napravi na prireditvi dvojce modernih frizur, eno iz ostriženih drugo pa iz umetnih las, takozvano »plesno frizuro«. Po friziranju se vrši prosta zabava s plesom. Za jed in pijačo je bogato preskrbljeno. Pri plesu igra vojaška godba, tako, da pridejo ljubitelji plesa na svoj račun. Prireditelj se vrši v veliki dvorani »Narodnega doma«. Pričetek ob 18. uri. Ostalo je razvidno iz plakatov.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 29. marca: Gledališka predstava gojenec Trgovske akademije. — Izven.

Sreda, 30. marca: Zaprt. — Izven.

Četrtek, 31. marca: »Ugrabljen Sabinke.« — Red C.

Petek, 1. aprila: »Jaz in ti.« — Red E.

Sobota, 2. aprila ob 15. uri popoldne: Predstava pomladka Rdečega Križa I. državne gimnazije.

Nedelja, 3. aprila ob 15. uri popoldne: »Danes bomo tihi.« Ljudska predstava po znižanih cenah. — Izven.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Torek, 29. marca: Zaprt (generalka).

Sreda, 30. marca: »Rožicki.« »Eros in Psihe.« — Premijera. — Red D.

Četrtek, 31. marca: Saltner: »Tajda.« — Red A.

Petek, 1. aprila: Zaprt.

Sobota, 2. aprila: Granichstätten: »Orlov«, opereta. — Izven.

Nedelja, 3. aprila ob pol 20. uri zvečer: Granichstätten: »Orlov«, opereta. — Izven.

IZ POROČILA SOCIALNO-POLITIČNE UPRAVE MARIBORSKE MESTNE OBČINE ZA LETO 1926.

Leta 1926 je iskalo pri borzi dela v Mariboru dela nič manj ko 20.904 brezposelnih, dočim je ponudilo delo le 13.266 delodajalcev. Uspešnih posredovanj se je moglo izvršiti 3307. Nakaznic onim, ki so šli iskat dela izven Maribora, je bilo izdanih 819 za polovično vožnjo. Število dni onih brezposelnih, ki sploh niso bili prav nič zaposleni, se je ugotovilo skupaj na 574.561.

IV. Stanovanjske zadeve.

A. Stanovanjski urad.

Mestna občina nima glele stanovanjskega vprašanja, kolikor je urejen z državnim stanovanjskim zakonom v zaščito najemnikov, prav nobenih drugih pravic, ko one, da mora plačevati in vzdrževati iz svojih sredstev ves stanovanjski urad, za katerega so znašali stroški leta 1926 Din 104.436.26. Da pa dobimo sliko dela tega stanovanjskega urada, objavljamo tukaj glavne podatke za leto 1926.

Pri stanovanjskem uradu je bilo vloženih od jan. 1925 do jan. 1926 911 prošnje za dodelitev družinskih stanovanj in sicer 357 prošnje državnih in samoupravnih namestnikov, izmed katerih jih je 228 brez družinskih stanovanj, 129 pa ima nehihijska ali premajna stanovanja. Izmed ostalih 554 prošnje jih je 363 brez družinskih stanovanj in 191 pa z nehihijskimi ali premajnimi stanovanji. L. 1926 je bilo dodeljenih skupno 353 družinskih stanovanj in sicer v mestu Maribor 203, v mestni okolici pa 152. Vloženih odgovornih tožb je bilo 232. V smislu čl. 10, točke a, b in c zakona o stanovanjih, je bilo dovoljenih 66 odgovorov. Tožb za dodelitev najemnine je bilo vloženih 25, prošnje za dodelitev družinskega stanovanja 769, predlogov za dodelitev stanovanja pa je bilo napravljenih l. 1926 531 in sicer za mesto Maribor 312, za mestno okolico pa 219.

B. Gradnja stanovanj.

Najboljše sredstvo za omiljenje in pobija-

nje stanovanjske bede je brezdvomno graditev stanovanjskih hiš. Mestna občina mariborska je l. 1926 pristopila z vsemi razpoložljivimi močmi in sredstvi k omiljenju stanovanjske bede in sicer s tem, da je pričela z gradbo stanovanjskih hiš. Vsega skupaj je bilo l. 1926 zgrajenih 5 hiš, ki imajo skupaj 28 stanovanj. Stroški za ta stanovanja so znašali skupaj ca. Din 5.000.000. — L. 1927 bo mestna občina gradnjo stanovanj še bolj pospešila.

PRAVILNIK O ZAPOSLEVANJU INVALIDOV.

Minister za socialno politiko dr. Gosar je podpisal novi pravilnik o zaposljevanju invalidov. Pravilnik je stopil v veljavo. Odslej je zaposljevanje invalidov obvezno, tako za privatna podjetja kot za državne, oblastne, srezke in občinske urade.

Najpreje se zaposlijo 30 do 40 odstotni invalidi, pozneje pa tudi vsi ostali do 80% nesposobnosti. Invalidi, ki bodo prošli za službo, imajo vlagati prošnje preko oblastnih invalidnih združenj na velika županstva. Veliki župan ima predložiti prošnjo ministrstvu za socialno politiko, ki o njej odloči. Odslej se imajo vsa izpraznjena mesta v državni službi izpolnjevati v prvi vrsti z invalidi. Pravilnik se nanaša na vse invalide, ki so priznani za take po invalidskem zakonu iz leta 1925.

Sport.

Pofesionalne rokoborbe za svetovno prvenstvo na Dunaju. Deseti dan: v lahki teži premaga Latiš Grünberg Dunajčana Walcherja v 6:58 z bočnim potegom, Čeh Mrna vrže Ogra Weisza z mlinom, v boju Italijana Ecuadore proti Ogru Barothyju pa si zlomi prvi nogo v členku, nakar ga takoj odnese v bolnico. — V težki teži vrže Rus Paradanov Čeha Swatona v 7:55 z ročnim potegom, dočim ostaneta boja Estonec Jaago proti Nemcu Bahnu in Dunajčan Steinbach proti Poljaku Gerikofu po 25 min. neodločeno. Enajsti dan: V lahki teži porazi Dunajčan Kawan svojega rojaka Machowetza v 5:45 z lučalnim prijemom, Dunajčan Perles vrže svojega rojaka Pröllerja po 4:12 s premetom iz mostu in Čeh Vondrasek porazi Latiša Grünberga po 45:78 s premetom. V težki teži zmaga Estonec Jaago v 1:10 Čeha Rakušana z ročnim potegom, Rus Paradanov porazi v 4:23 z lučalnim prijemom

Dunajčana Solarja, medtem ko ostane boj med Sibircem Krigsom in Nemcem Schwarzem neodločen.

BORZE.

Ljubljana, 28. marca. (Prve številke povpraševanje, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki.) Vrednote: invest. pos. 86—87, Vojna škoda 341—346, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska pos. 195—197, Ljublj. kreditna 150—0, Merkantilna 99—100, Prašedion 850—0, Kreditni zavod 160—170, Strojne 85—0, Trbovlje 0—410, Vevče 120—0, Stavbna 55—05, Šekir 104—0, — Blago: Tendencia za les čvrsta, za deželne pridelke mlačna. Zaključeni 3 vagoni lesa in 1 vagon deželnih pridelkov. Zagreb, 28. marca. Devize: Dunaj izpl. 800.6—803.6, Berlin izpl. 1352.4—1355.4, Italija izpl. 259.31—261.39, London izpl. 276.2—277, Newyork ček 56.75—56.95, Pariz izpl. 223—225, Praga izpl. 168.3—169.1, Sofija 40.9—41.4, Švica izpl. 1094—1097. Curih, 28. marca. Beograd 9.125, Berlin 123.375, Newyork 519.875, London 25.24875, Pariz 20.8625, Milan 23.90, Praga 15.40, Budimpešta 90.70, Bukarešta 3.52, Sofija 3.75, Varšava 58, Dunaj 73.1125.

To in ono.

Nekrologi ruskemu književniku, ki ni umrl. V Pragi živi stari ruski književnik Vasilije Ivanič Nemirovič Dančenko. Dančenko je bil dolga leta dopisnik raznih ruskih listov ter je napisal mogoče največje književnih del od vseh ruskih literatov. Z zadnjem času je začel izdajati svoje memoare. V zvezi s tem je potoval na Balkan, da bi obiskal vse kraje, kjer se je udeležil pred 50 leti bojev za osvobodjenje balkanskih narodov. V četrtek pa so prinesli sofijski listi nenadoma vest da je Dančenko umrl. Ruski, bolgarski in praški listi so mu posvetili dolgo nekrologe. Medtem pa vest o njegovi smrti ne ustreza resnici. Dančenko je čil in čvrst prečital z velikim zanimanjem vse njemu posvečene nekrologe.

Najdba okostja dinosavrija v centralni Aziji. Pri gradbi železnice Semirečensku (ruska centralna Azija, vzhodno od Turkestanu, v bližini mongolske meje) so našli te dni okostje velikanskega fosilnega dinosavrija, ki je živel po mnenju strokovnjakov pred 3 milijoni let. Doslej so našli samo še eno okostje tega reptila velikana in sicer v Severni Ameriki.

Frédéric Boutet:

Znanost ne pozna zaprek.

Halpherson, znani profesor eksperimentalne fiziologije je slonel, visok in širok, z rokami v hlačnih žepih, ob kamnu svoje delavnice in sklanjal svojo mogočno glavo z gladko obritim obrazom in kratko ostrizeni mi in že malo sivimi lasmi k svojim poslušalcema anatonu Jeffriesu in biologu Moffatu in jim zrl ostro v oči.

»Dovolil sem si« je dejal s svojim prevdarnim glasom, naglašajoč vsako besedo, »povabiti vaju semkaj radi riskantnega in senzacionalnega eksperimenta, kajti nobena interesa nimam, da bi ga napravil sam. Malenkostni ljudi bi se ustrašili pred drznostjo tega poskusa, toda njegovi rezultati bodo za vse človeštvo tako pomembni, da bodo morali umolkneti vsi predsodki... Pojdimo torej v moj laboratorij!«

Električne žarnice so s svojo belo svetlobo razsvetljevale prostorni, skrbno zaklenjeni laboratorij. Oba učenjaka opazita v čudnem, toda dobro znanem znanstvenem okvirju, kopalno banjo, za katero si nista mogla raz-

jasniti, zakaj je tu in ki so jo ravno napolnili z vročo vodo, kajti kadilo se je še iz nje. Poleg banje je sedel na pručici mož, oblečen le v srajco in v platnene hlače. Mož je bil mrtvaško blede in se je tresel po vsem telesu, noge in roke pa je imel uklenjene v tenke verige. Poleg njega, je stal herkuličen zaporec, Halphersonov privatni sluga, ki je očitno stražil moža.

»Gospodar«, pravi Halpherson k svojim spremljevalcem, »mož, ki ga vidite tu, me je včeraj napadel na cesti in me hotel umoriti in oropati. Posrečilo pa se mu je le to. (Halpherson odgne svojo suknjo in srajco in pokaže globoko brazgotino na levi strani prs.) Toda z udarcem v brado sem ga mogel »omotiti«, kakor pravijo boksarji, vse to se je zgodilo skoro tik pred mojimi vratmi, tako, da sem ga z lahkoto s pomočjo svojega sluga prenesel v svoje stanovanje. Ko se je zavedel, sem ga prisilil, da je govoril. Ime mu je Watson in je znani, že na smrt obsojeni morilec, ki se mu je dosedaj posrečilo, da je vedno pobegnil pred vsemi zasledovanji. Moja državljanska dolžnost je bila, da ga izročim sodišču, to je, da ga spravim na električni stol — — —

Njegove besede so padale težko kot kladi vo v tesnobno tišino. Uklenjeni možakar se je pričel tresti. Halpherson pa je nadaljeval:

Toda imam drug načrt. Saj veste za kake, ki sem jih napravil, da dosežem, da se nam prepuste na smrt obsojeni zločinci v resne eksperimentalne svrhe. Stari predsodki pa so bili tej zahtevi vedno tako zelo nasprotni, da si bili moji predlogi tako zelo napačno pojmovani, da je prišel vsled tega moj značaj in tudi vse moje delo v nepojmljivo slabo luč. Ker pa mi je dal srečen naključek tega Watsona v roke, sem mu predlagal to-le: Ne izročim ga policiji, odpustim mu atentat na moje življenje ter mu omogočim, da odide v katerikoli deželo in mu dam še 10.000 dolarjev, da si potem lahko kje drugje ustvari novo življenje, toda vse le pod pogojem, da se podvrže eksperimentu, ki bi se mogel sicer smrtno končati.

Gre za sledeče: Odkril sem namreč serum, o katerem vsaj mislim, da more popolnoma nadomestiti človeško kri, iznašel sem takorekoč umetno kri, o kateri, upam vsaj, da ima iste ali še dragocenejšje lastnosti kot naravna kri. Pravim pa, da le upam, kajti

popolnoma gotov si bom tega šele po kakem popolnoma posrečenem poskusu in ravno sedaj hočem napraviti ta poskus z Watsonom. Odprl mu bom v kopalji arterije in takoj, ko bo izkrevavel in bo več minut »mrtev«, mu bom vbrizgnil svoj serum, ki bo nadomestil kri in bo vse organe na novo oživil. Če je moja iznajdba točna, kar upam, potem bo mogoče Watson zopet oživel. Pravim: »mogoče« in prosim vaju, da si to zapomnita. Kakor pri vsakem prvem poskusu, je možnost, da poskus ne uspe, zelo velika je pa tudi možnost, da poskus uspe, kajti pripravljen sem o sigurnosti svoje iznajdbe: to je vse, kar vama morem povedati. Vseeno pa sem dal temu možu, ki je po zakonu itak že zapadel smrti, možnost, da poskus svojo srečo in vstane po sladki smrti brez bolečin zopet k novemu življenju. Watson ve, zakaj gre in vama bo to sam pritrtil.

Uklenjeni mož s težavo pogoltne slino in pravi skoraj brez glasu:

»Da, vem zakaj gre. Pristal sem na to!«

Nihče ne reče več besede.

(Dalje.)

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,

nudi

najtinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 12, II. nadstropje.

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brzojavkam: „GROM“.

Telefon trt. št. 43-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

za dom, obrt in industrijo
v vseh opremlj.

Isotetan pletilni stroj DUBIED

Prvi v svoji vrsti.

Voštna garancija

Dolžnost za popravilo.

Može črna, tudi se srebrna.

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Muholovke

najmanjše, srednje in največje vrste, v to svrhu spadajoče surovine in lepilne nudi in izvršuje po najnižjih cenah in najugodnejšimi plačilnimi pogoji in takoj Chemische Fabrik Aylsdorf Inh. R. Münkner. Zeitz - Aylsdorf. (Deutschland)

TISKARNA
MERKUR
LJUBLJANA
SIMON ORBOVČIČEVA UL.

se priporoča

za naročila v tiskarsko stroko spadajočih del

Proda se ceno

kompletni nemško - angleški slovar in nekaj angleških knjig. Naslov pove uprava lista.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo črko pa Din 1.—.

Premog - čebin

Welfova 1/II. - Telef. 11

Gospod

kateri je absolviran trgšolo in ima 1 leto pisarniške prakse išče službe. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe na upravo lista pod »Natančen«.

Zastoj - spalno sobo

novo kompletno dobite pri tomboli »Dom ubogih« na velikonočni pondeljek. Srečke v trafikah ali družni pisarni »Mojstevni Maribor, koroška c. 101.

Simon

Klimanek

LJUBLJANA,

Šelenburgova ulica št. 6 izdeluje obleke za gospodje po najnovejši modi in zmernih cenah. V za- logi ima vedno najboljšo češko in angleško suknjo.